

anvendt i en meget stor Udstrækning, og det har bevirket, at meget Beneficiargods der i Landet er solgt, hvilket var til stor Fordeel for de vedkommende Embedsmænd og for nogle offentlige Stiftelser. Det blev solgt, uden at der er blevet taget noget syndeligt Hensyn til Bygselfændenes Arvinger. Det, som gjør, at jeg bør erklære mig imod, at den foreslaæde Lovbestemmelse anvendes paa det Slags Gods, hvorom her er Tale, og navnlig isærdeleshed det, der forterer under Kirke- og Underviisningsministeriet, er fornemlig det, at disse Bestemmelser ere i og for sig aldeles upassende for dette Gods. Bestemmelserne i § 1 og 2 af det foreliggende Lovudkast forudsætte nemlig en Mæsse Gods, som tilhører en og samme Person, et og samme Lehn eller Fideicommis, hvormod det Gods, som tilhører Præstefald eller Stoler, og saagodtsom er det eneste, hvorom der kan være Tale med Hensyn til det nævnte Ministerium, ikke er samlet; det ligger tværtimod spredt, og der kan der saaledes ikke anstilles nogen Sammenligning mellem de forskjellige Eiendomme, der kan ikke lægges nogen fælles Plan for dem, som efterhaanden skulde bringes i Udførelse, men ethvert enkelt Tilfælde, hvor der blev Spørgsmaal om at overlade disse Eiendomme til Fæsterne, maa behandles særskilt for sig, og jeg troer ikke, at Fæsterne ville blive de Lidende ved saaledes særligt at behandles. Som jeg allerede har bemærket, gjør Herlufsholms Stiftelse en Undtagelse, men foruden at den paaberaabte Forordning af 1769 ikke kan komme til Anvendelse herpaa, da denne Forordning fornemmelig kun har Anvendelse paa Strøgods eller saadant Gods, som ikke henhører under nogen Hovedgaard, er der særlige Bestemmelser med Hensyn til dette Gods, som gjøre, at jeg aldeles ikke kan indlade mig paa en Lov, der gjør det til en Forpligtelse eller indeholder en speciel Opfordring til Forstanderen for denne Stiftelse at sælge dens Gods, uden at hans Betænkning derover først er indhentet. Han har hidindtil ikke vist Tilbøielighed til at sælge Bøndergods undtagen paa saadanne Vilkaar, som han i de enkelte Tilfælde kan komme overeens om med Fæsterne, og som i Almindelighed ogsaa have været stemmende med

Bøndernes Interesse; men dette beviser dog ikke, at han skulde være uvillig til at gaae ind paa at sælge, naar det forøvrigt er stemmende med Stiftelsens Interesse.

L. Scholer: Naar det i § 1 af Lovforslaget hedder: „det til Bestielsen henhørende Bøndergods,“ da er dette rigtignok et constant Udtryk, som ogsaa er brugt i den udfomne Lov om Afhændelse af Bøndergods til Fæsterne paa Domainerne. Men desuagtet troer jeg, at det vilde være heldigere, om det kom til at hedde „Gaarde og Huse“, og jeg skal sige, hvorfor. Der er jo, som bekendt, paa mangfoldige Godser Fæstegaarde, hvortil der hører saakaldet „frit“ Hartkorn, og som desuagtet have været bortfæstede i en lang Narrække. Naar det nu hedder Bøndergaarde, da kunde det dog være tvivlsomt, hvorvidt saadanne Gaarde kunne komme ind under denne Bestemmelse i nærværende Lov. Jeg har særlig Anledning til at omtale dette Punct. Der er nemlig paa det store Lehnsgræfskab Frisenborg flere saadanne Gaarde. Der er enkelte Gaarde, som have frit Hartkorn og som ligge spredte, og som aldrig have staaet i Forbindelse med nogen Hovedgaard. Hvorledes de have staaet frit Hartkorn, ved jeg ikke; der er tillige for lang Tid siden, idetmindste for 100 Aar tilbage, nedlagt 2 Hovedgaarde; af den ene er der dannet 7 Bøndergaarde, som i al den Tid have været bortfæstede; af den anden, en mindre Hovedgaard, er Jord tillagt Bøndergaardene i den By, hvori Hovedgaarden laae, saa at hver Gaard der har noget „frit“ Hartkorn. Nu har Lehnsbestideren solgt enkelte af disse Gaarde med frit Hartkorn, men nu siges der, at Justitsministeren nægter Tilladelse til at sælge det, fordi det er frit Hartkorn. Der er rigtignok en Gaard, som var en af de første, der blev solgt paa Græfskabet, med Hensyn til hvilken det er blevet tilladt og bragt istand, men senere har det været nægtet, at saadanne Salg maatte stee. Det forekommer mig nu, at det er meget uhenstigtsmæssigt, naar vedkommende Lehnsbestiuder vil sælge, og vedkommende Fæster vil kjøbe, at Salg da ikke maa stee. Jeg kan jo nok tænke mig, at Justitsministeren finder sig forhindret dert ved forskjellige Bestemmelser i Lovgivningen; men jeg